

รายงานแผนการวิจัยทันตสุขภาพและปัจจัยเสี่ยงตามกลุ่มเด็กเล็กอายุ 3 ปี (ท02)

สำนักทันตสาธารณสุขได้ประสานให้จังหวัดสำรวจสถานะทันตสุขภาพและปัจจัยเสี่ยง ตามกลุ่มอายุ ได้แก่ เด็กเล็ก 18 เดือน ,กลุ่มเด็กอายุ 3 ปีในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ,กลุ่มอายุ 12 ปีในโรงเรียน และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป ในชมรมผู้สูงอายุหรือในหมู่บ้าน ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการติดตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของปัญหาหลักตามกลุ่มอายุ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อติดตามและประเมินสถานการณ์ด้านสุขภาพช่องปากของประชาชนตามกลุ่มอายุเป้าหมาย
2. เพื่อให้จังหวัดทราบผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมสุขภาพช่องปากและป้องกันโรค

ระยะเวลา

มกราคม-สิงหาคม 2563

เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ

1. แบบสำรวจสถานะทันตสุขภาพและปัจจัยเสี่ยงเด็กเล็ก 18 เดือน, กลุ่มเด็กอายุ 3 ปีในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, กลุ่มอายุ 12 ปีในโรงเรียน และกลุ่มอายุ 60 ปีในชมรมผู้สูงอายุหรือในหมู่บ้าน
2. Probe สามารถใช้ WHO Probe หรือ Probe ที่ใช้ในคลินิกได้โดยจัดทำให้

นิยาม

ฟันผุ คือ ฟันที่มีรูผุ (cavity) ที่ด้านใดด้านหนึ่งบนฟัน หรือเป็นฟันผุที่กินลึกเข้าไปใต้เคลือบฟัน มีฟันหรือผนังนิ่ม

ปราศจากฟันผุ คือ ฟันทุกซี่ในช่องปากไม่มีประสบการณ์การเป็นโรคฟันผุ ทั้งผุ ถอน และอุด

ฟันตกกระ คือ ภาวะที่เคลือบฟันผุผิดปกติ ตั้งแต่เห็นเป็นแถบขาวขุ่นพาดขวางตัวฟัน ไปจนถึงขาวขุ่นทั้งซี่ ในระดับรุนแรงมีหลุมสีน้ำตาล โดยปกติการเป็นฟันตกกระจะสมมาตรคือเป็นทั้งซ้าย-ขวา

วิธีการ

สำรวจปีละ 1 ครั้ง เก็บข้อมูลโดยทันตบุคลากร จากนั้นสำนักงานสาธารณสุขส่งข้อมูลสำรวจมาที่สำนักทันตสาธารณสุขภายในเดือนกันยายนของทุกปี เพื่อสรุปวิเคราะห์ผลในภาพรวมและเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเอกสารและ website

จังหวัดคำนวณขนาดตัวอย่างจาก

$$n = \frac{Z^2 \alpha/2 P(1-P)}{d^2} * (deff)$$

ผลการสำรวจ(กลุ่มเด็กเล็ก 3 ปี)

มีจังหวัดส่งข้อมูลมาภายในวันที่ 30 มกราคม 2564 มีจังหวัดส่งข้อมูลเข้ามาทั้งสิ้น 19 จังหวัด พบว่าปราศจากโรคฟันผุ ร้อยละ 58.9 เด็กที่นำนมหวาน/นมเปรี้ยวมาที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร้อยละ 8.1 เด็กที่นำขวดนมมาที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร้อยละ 7 เด็กที่นำขนมมมาที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร้อยละ 12 เด็กมีการแปรงฟันตอนเช้าก่อนมาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร้อยละ 96.5 เด็กมี plaque ซีโต้หนึ่งซี่ใน 4 ซี่หน้า 13.5 เด็กมี White Spot ซีโต้หนึ่งซี่ ร้อยละ 10.5

กิจกรรมศูนย์เด็กเล็ก มีกิจกรรมการตรวจสุขภาพช่องปาก ร้อยละ 87.5 การจัดนมรสชาติหวาน/เปรี้ยวให้แก่เด็ก ร้อยละ 0.6 การจัดนมรสชาติจืดให้แก่เด็ก ร้อยละ 100 การจัดอาหารว่างเป็นขนมให้กับเด็ก ร้อยละ 51 จัดผลไม้เป็นอาหารว่างให้เด็ก3-5วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 97.2 และมีกิจกรรมแปรงฟันหลังอาหารกลางวันทุกวันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ ร้อยละ 98.7

กลุ่มเด็กเล็ก 3 ปี	ผลสำรวจปี			
	2563	2562	2561	2560
จำนวนจังหวัด	19	23	28	30
เด็กปราศจากฟันผุ	58.9	58.6	56.0	67.3
เฉลี่ยฟันผุดกอน(ซี่/คน)	1.7	-	2.5	3.5
เด็กที่นำนมหวาน/นมเปรี้ยวมาที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	8.1	8.65	9.0	9.9
เด็กที่นำขวดนมมาที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	7	7	8.3	10.0
เด็กที่นำขนมมมาที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	12	11.7	12.6	21.1
เด็กมีการแปรงฟันตอนเช้าก่อนมาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	96.5	90	90.1	93.8
เด็กมี plaque ซีโต้หนึ่งซี่ใน4ซี่หน้า	13.5	20.3	21.8	-
เด็กมี White Spot ซีโต้หนึ่งซี่	10.5	15.6	19.2	-
ศูนย์เด็กเล็กมีกิจกรรมการตรวจสุขภาพช่องปาก	87.5	97.6	97.6	100
ศูนย์เด็กเล็กมีการจัดนมรสชาติหวาน/เปรี้ยวให้แก่เด็ก	0.6	0.5	5.9	-
ศูนย์เด็กเล็กมีการจัดนมรสชาติจืดให้แก่เด็ก	100	95.9	92.2	91.4
ศูนย์เด็กเล็กจัดอาหารว่างเป็นขนมให้กับเด็ก	51	43	31.0	40.2
ศูนย์เด็กเล็กที่มีการจัดผลไม้เป็นอาหารว่างให้เด็ก3-5วัน/สัปดาห์	97.2	92.1	92.7	96.7
ศูนย์เด็กเล็กมีกิจกรรมแปรงฟันหลังอาหารกลางวันทุกวันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์	98.7	94.3	96.7	99.0

ผู้รวบรวม นายปางพุฒิพงษ์ เหมมณี
สรุปรายงาน นส.ณัฐมนันสนันท์ ศรีทอง